

BEERZE: NATUUR EN LANDGOED

ROUTE 8 km

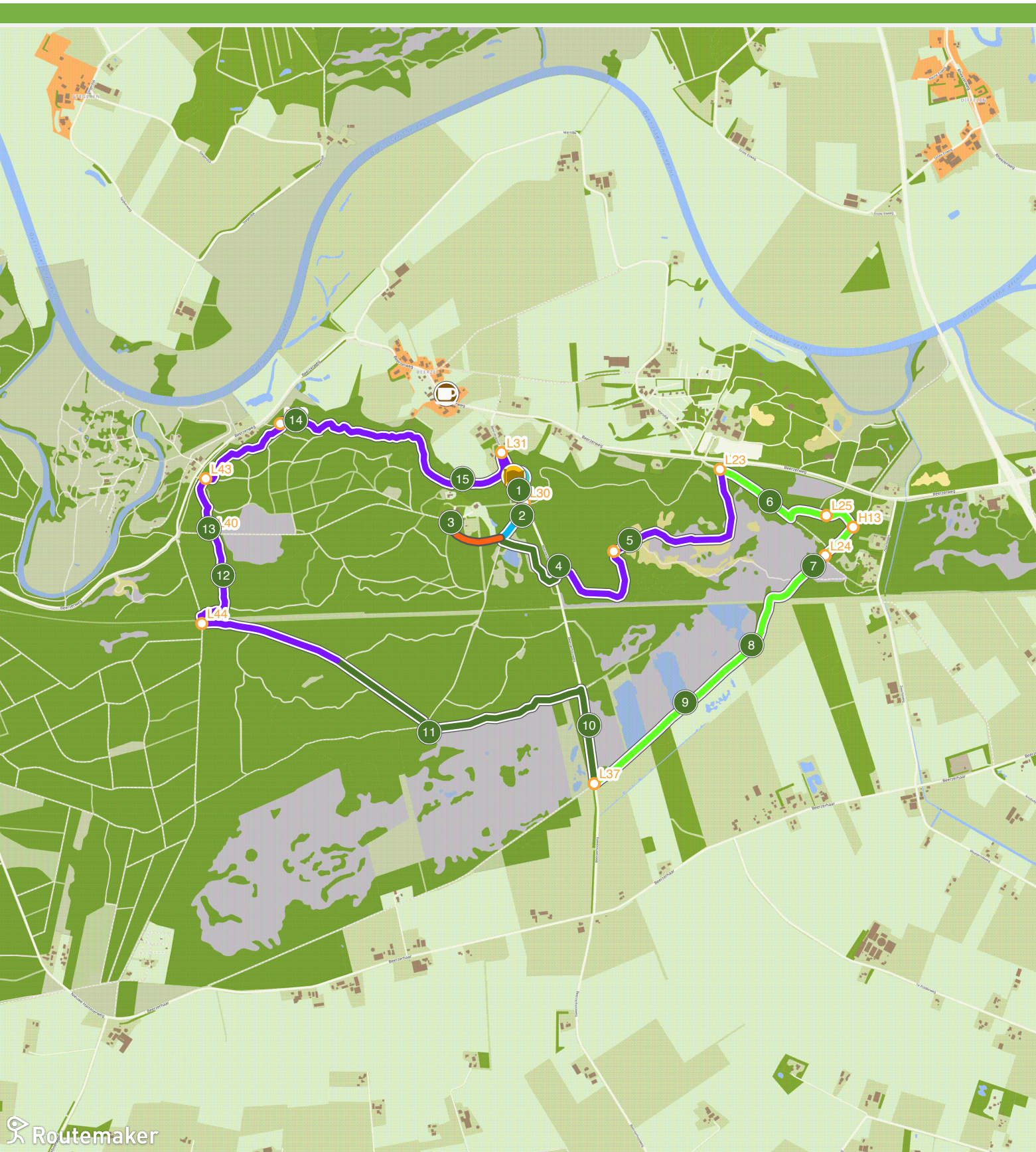
Landgoed Beerze ligt ten zuiden van de Vecht tussen Ommen en Mariënberg. Het natuurgebied is erg divers, met stuifzand, mooie dennen, uitgestrekte jeneverbesstruwelen, een veenputtencomplex en droge en natte heide. Onderweg ook informatie over het ontstaan van het esdorp Beerze en huis Beerze.

Deze route is gemaakt door Landschap Overijssel

20
23

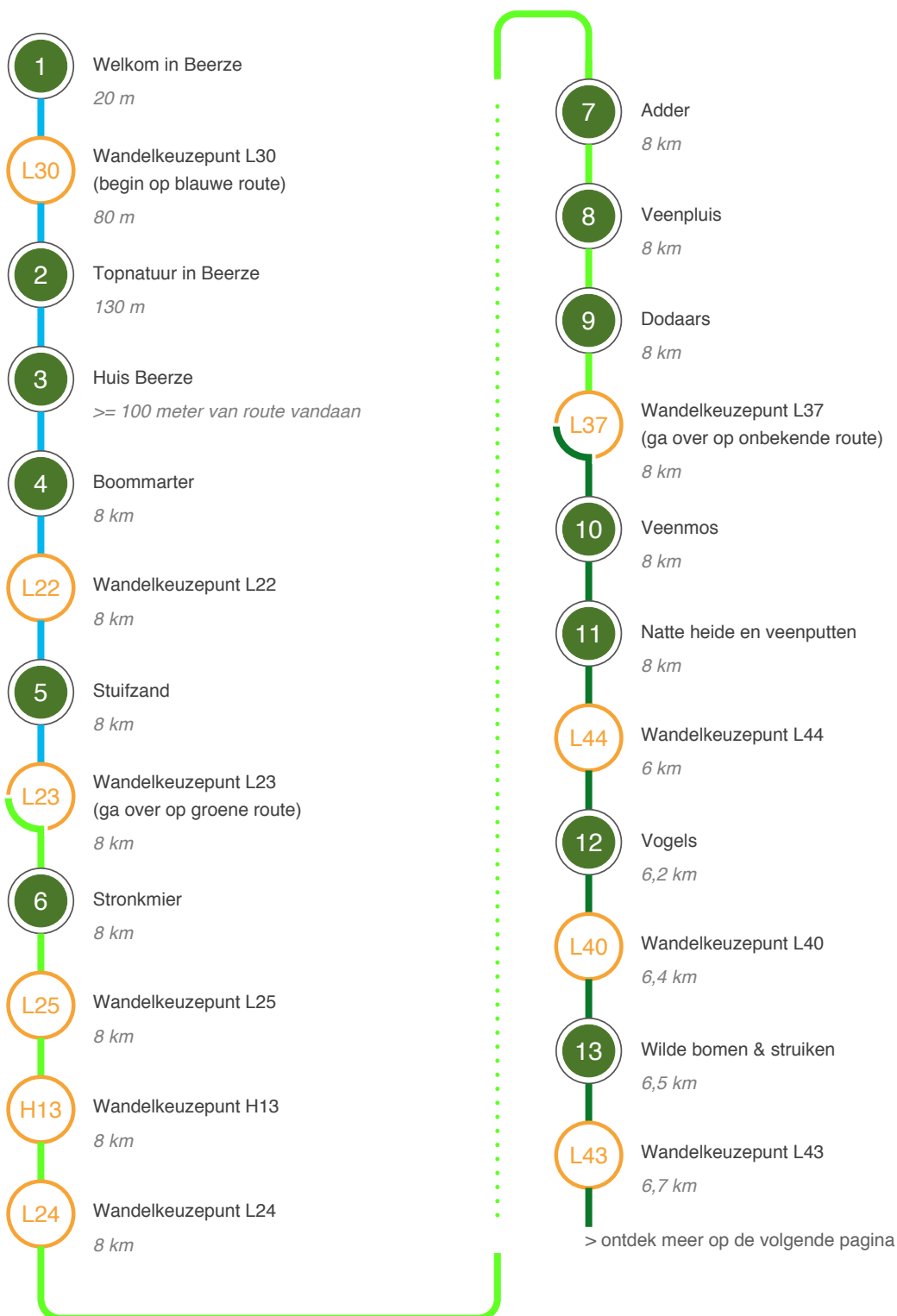
Beerze: natuur en landgoed

Beerze: natuur en landgoed

Hoe kom ik bij het startpunt?

Startpunt: parkeerplaats Beerzerpoort GG5M+QQ Beerze (parkeren op overgang van Beerzerpoort naar Beerzerhooiweg)

Vervolg route

-
- L42** Wandelkeuzepunt L42
7,1 km
  - 14** Kamduinen met eiken
7,2 km
  - 15** Steun het landschap!
8 km
  - Rustpunt Erve Volkerink
>= 100 meter van route vandaan
  - L31** Wandelkeuzepunt L31
8,3 km

Einde van de route

Beerze: natuur en landgoed

8 km

1

Welkom in Beerze

Natuur en cultuur in Beerze

Natuurgebied Beerze omvat zo'n 400ha met daarin een mooie combinatie van natuur en cultuurhistorie. Je vindt hier niet alleen Landgoed Beerze met het statige landhuis omringd door park en bos, maar ook allerlei verschillende landschapstypen waarvan delen zelfs eeuwenlang onaangetast bleven.

Stuifzand

Naast stuifzand, oude dennenbossen, uitgestrekte jeneverbesstruwelen, een langgerekt kamduin beplant met eiken(hakhout), vind je hier ook een veenputtencomplex en droge en natte heide.

Hoevenzwerf

Het dorp Beerze is een authentieke hoevenzwerfnederzetting en een typisch esdorp. Op de zwarte houten schuren zie je nog de kenmerkende strovlechtwerken (foto). Deze vind je ook bij andere 'zwerfmen hoeven' stroomopwaarts in de naburige dorpen langs de vecht.

Topnatuur in Beerze

Natura 2000

De soortenrijkdom in Europa gaat al jaren achteruit. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Doelstelling van Natura 2000 is het verlies aan soorten planten en dieren te stoppen en te herstellen. Zo willen we voorkomen dat de natuur steeds eenvormiger wordt.

Kamduin

Natuurgebied Beerze is aangewezen als beschermd gebied vanwege het oude eikenbos op de kamduin en levend hoogveen met natte heide. Bovendien is er veel variatie in landschapstypen en biotopen, waar veel verschillende soorten planten en dieren zich thuisvoelen. Een terrein om zuinig op te zijn dus!

Beheer

Landschap Overijssel beheert het natuurgebied en heeft de afgelopen jaren allerlei herstelmaatregelen uitgevoerd. Zo heeft het stuifzand ruimte gekregen en is het watersysteem op orde gebracht. "Ook proberen we via begrazing door geiten de bebossing van tegen te gaan", aldus beheerder Evert Dijk.

<https://landschapoverijssel.nl/beerze> (Beheer Landschap Overijssel)

Huis Beerze

Huis Beerze

Via een statige en iets oplopende laan heb je prachtig zicht op het landhuis Beerze dat in 1924 is gebouwd door timmerman 'Gait van Tiks' uit Beerze in opdracht van baron Bentinck.

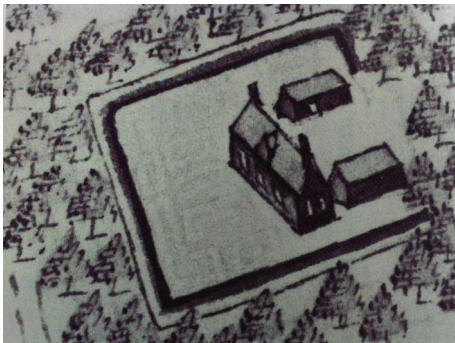

Koningin Juliana

Na Bentinck woonde een nicht van hem 'op Beerze'. Haar man, jonkheer Roell, was in dienst van Juliana ten tijde van de Hofmans-affaire. Zij was in Beerze een vaak geziene gast. Veel buurtbewoners zijn in dienst geweest van de baron en later de jonkheer.

Vroegere bouwhuis

Overigens stond het vroegere bouwhuis van havezathe Beerse (al in 1328 genoemd) aan de Vecht op de plek waar nu Marsdijk 10 is. Hier woonde in 1227 Warner van Beerze. Deze ridder sneuvelde op het slagveld bij Ane. Rond 1746 is het huis afgebroken.

4

Boommarter

Snelle jager

Weer terug in het bos kun je - als je veel geluk hebt - één van de meest elegante zoogdieren van Nederland in de bomen zien klimmen. Het is de prachtige, koffiebruine boommarter met zijn lichtgele bef. Het is een kwetsbare en daarom beschermde soort.

Achtersvolgen

De boommarter is het enige zoogdier dat in staat is een eekhoorn door de boomkruinen te achtervolgen en te vangen. Hierbij kan hij meterslange lichtsprongen maken.

5

Stuifzand

Stuifzand in Beerze

Hier zie je één grote zandvlakte. Die is ontstaan doordat de mens in de middeleeuwen bos kapte waardoor de wind vrij spel had en het zand op de bodem ging stuiven. Heel Beerze dreigde onder het zand te raken. Om dat te voorkomen, plantten de Beerzenaren bos om het zand vast te leggen.

Bijzondere natuur

Op een paar plekken bleef het zand gelukkig stuiven. En dat levert bijzondere soorten planten en dieren op die we nu koesteren! Kijk eens naar de grillige vliegdennen die meer dan 140 jaar oud zijn. Helaas staan die bijzondere soorten nu onder druk; vermesting en verdroging vormen een bedreiging.

Breekbaar

Tegenwoordig is er nog slechts zo'n 4 hectare stuivend zand aanwezig. Zand met daarop bijzondere korstmossen, buntgras, zandspurrie, jeneverbesstruwelen en struikheide. Als je goed kijkt zie je aan de randen van het stuifzand een breekbaar laagje vegetatie.

Inheemse loofbomen

Om de effecten van verdroging te verminderen, neemt Landschap Overijssel allerlei herstelmaatregelen. Zo wordt naaldbos geleidelijk vervangen door de aanplant van inheemse loofbomen zoals eiken, die minder water verdampen. Meer weten? Lees meer over ons beheer.

<https://landschapoverijssel.nl/beerze> (Beerze: Landschap Overijssel)

Stronkmier

Uniek

Op de overgang van bos naar stuifzand woont een uniek diertje dat in Nederland alleen in de bossen rond Ommen voorkomt. Het is de stronkmier die op zonnige plekken tegen oude stronken aan koepelvormige nesten bouwt. De soort is kwetsbaar.

Veeleisend!

Stronkmieren leven voornamelijk van de bladluizen in de bomen rondom hun nest. Van te veel of te weinig begroeiing houdt de stronkmier niet; hij stelt behoorlijk wat eisen aan zijn leefgebied. Daar houden we graag rekening mee in ons beheer, om de soort in stand te houden.

Adder

Zigzag

Een typische bewoner van de natte heide is de adder, Nederlands enige gifslang. De mooie zigzagtekening op de rug van de bruin tot grijsbruine adder is een typisch kenmerk van deze slang.

Zuinig

De adder gaat zo zuinig om met zijn energie dat hij aan nog geen 5 muizen per jaar genoeg heeft voor zijn voedselvoorziening. Het is trouwens geen toppredator want ook de adder zelf dient als voedsel voor bijvoorbeeld grote roofvogels.

<https://landschapoverijssel.nl/dieren/adder> (Lees meer over de adder)

Veenpluis

Wattenbolletjes

In de zomer zie je hier prachtige witte wattenbolletjes boven het drassige land. Het is veenpluis. Het pluis is gebonden aan de natte, ietwat zurige omstandigheden zoals je die hier vindt. Je loopt hier langs een hoogveen gebied dat zeer gevoelig is voor verdroging.

Vasthouden water

Landschap Overijssel neemt allerlei maatregelen om water in het gebied vast te houden. Zo zijn rond het gebied kades aangelegd, die ervoor zorgen dat het regenwater in het

gebied blijft.

Dodaars

Hagelzakje

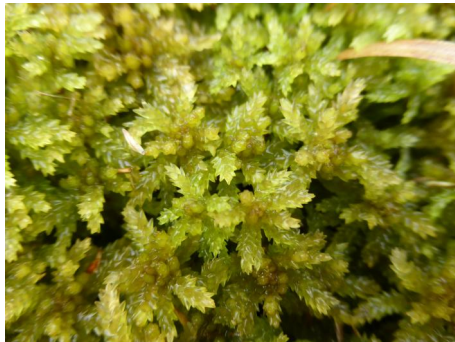
Een kleine watervogel met een pluizig kontje, de dodaars duikt steeds onder water om telkens op een verrassende plek weer boven te komen. Je kunt er uren naar kijken. Hij jaagt op waterinsecten.

'dot aars'

Het is de kleinste fuut van Nederland en genoemd naar zijn achterwerk 'dot aars'. In andere streken wordt hij ook wel hagelzakje genoemd, naar de functie die hij - eenmaal dood - kon hebben voor jagers

Veenmos

Spons

Eén van redenen waarom Beerze is aangewezen als beschermd natuurgebied, is het levende hoogveen. Daarbij speelt veenmos een onmisbare rol. Als een spons neemt dit mos water op, vooral zuur en voedselarm regenwater. Zo groeit het veen (dat bestaat uit plantenresten) aan, tot boven het waterpeil!

Kleurig

Veenmos heeft nog een bijzondere eigenschap: de kleur kan variëren van donkerrood tot helder geel en alle tinten groen. De kleur is niet alleen afhankelijk van het soort veenmos, maar ook van de omstandigheden waarin het groeit. Meer weten?

<https://www.geologievannederland.nl/fossielen/planten/veenmos> (Meer over veenmos)

Natte heide en veenputten

Veenputten

Hier zie je een grotendeels uitgestoven dekzandvlakte met natte heide. Bijzonder zijn de veenputten waar de dorpsbewoners in de winter hun turf staken. De dekzandgordels gaan hier vrij steil omhoog. De putten liggen dus een paar meter hoger dan de vochtige heide aan de andere kant van de helling.

Gentiaanblauwtje

In Beerze komen maar liefst 26 bedreigde plant- en diersoorten voor. De meeste daarvan zijn te vinden op de heide en in de veenputten. In de zomer bloeit hier bijvoorbeeld klokjesgentiaan, waar het gentiaanblauwtje haar eitjes op afzet. Verder vinden we hier o.a. de kleine veenbes en lavendelheide.

Bedreigde soorten

Bedreigde diersoorten in dit gebied zijn o.a. de schuwe adder (enige giftige slang in Nederland) en ook de zandhagedis zie je misschien bij mooi weer opwarmen in de zon. De nachtzwaluw komt hier voor, maar meer kans heb je op het zien en vooral horen van de raaf, de grootste zangvogel in Nederland.

Vogels

Vogels

In dit deel van Beerze vind je verschillende karakteristieke broedvogels, zoals de boomvalk, roodborsttapuit, boomleeuwerik, geelgors (meest voorkomende Rode Lijst-soort) en de zeldzame broedvogels raaf en nachtzwaluw. Ook wintergasten en doortrekkers tapuit en klapekster worden regelmatig gezien.

Wilde bomen & struiken

Wilde bomen & struiken

Wist je dat nog slechts 3% van alle bomen en struiken in Nederlands bos en landschap wild is en op plekken groeit waar ze al eeuwen voorkomen? Een van die schaarse plekken ligt hier vlakbij, aan een oude meander van de Vecht.

Onaangetast

Bij Natuurcamping De Roos gebied zijn delen van het landschap de afgelopen eeuwen onaangetast gebleven. Langs de dode rivierarm zie je een mozaïek van

stroomdalgrasland met de karakteristieke kruiden, struikgewas (struweel) in de lagere delen en aanplant van bosjes op de hoger gelegden gronden.

Bittere wilg

De meest bijzondere wilde soorten die we hier nog zien zijn o.a. schijnkoraalmeidoorn, wegedoorn, bittere wilg en viltroos. En verder zien we o.a. zwarte els, tweestijlige meidoorn, zomereik, sporkehout, zwarte bes, hondsroos en grauwe wilg.

Bescherming

Binnen ons project 'Wilde bomen & struiken' leiden we vrijwilligers op om autochtone soorten in kaart te brengen. Benieuwd hoe we dat doen?

<https://landschapoverijssel.nl/wildebomenstruiken> (Project Wilde bomen & struiken)

Kamduinen met eiken

Los zand stuift!

In de één na laatste ijstijd ontstond een breed en diep oerstroombdal op de plek waar nu de Vecht ligt. Na de ijstijd raakte het stroombdal gevuld met zand dat door de wind werd aangevoerd. In de loop van de tijd werd het warmer en vormde zich veen en klei op de zandlaag.

Mensen

Vaak als gevolg van te intensief menselijk ingrijpen zoals ontbossing, branden, ontginning en overbegrazing kwam het zand aan de oppervlakte te liggen. Op de hoogste plekken ging het zand stuiven, om daarna weer neer te dalen in de lagere delen waar planten, bomen of vocht het zand beter vasthouden.

Op de kop

Er ontstond een omkering van het reliëf: de hogere delen stoven diep uit en de lagere delen werden opgehoogd. Die enorme afwisseling in hoogtes is kenmerkend voor Beerze en ervaar je volop als je hier wandelt.

Kamduinen

Met name op de grens van het stuifzand en de oude cultuurgronden zijn prachtige kamduinen ontstaan. Duinen met een zeer steile en scherp begrensde wand. Om het bouwland tegen verstuiving te beschermen, is een smalle strook eiken geplant. Deze weden ook wel gebruikt als hakhout.

Steun het landschap!

Steun het landschap!

Vind jij deze wandeling de moeite waard en heb je genoten van de natuur? Steun dan Landschap Overijssel zodat we deze natuurgebieden kunnen blijven onderhouden en dit soort routes kunnen blijven maken. Geef eenmalig of word donateur. Bedankt!

<https://landschapoverijssel.nl/help-mee-1/doneer/doneren> (Doneer eenmalig)

<https://landschapoverijssel.nl/help-mee-1/donateur-worden> (Aanmelden als donateur)

Rustpunt Erve Volkerink

<https://www.ervevolkerink.nl>
(www.ervevolkerink.nl)

ERVE VOLKERINK

RIJKSMONUMENT IN HET BESCHERMD DORPSGEZICHT BEERZE